

Bir Bakışta Adana

Adana'nın Başlıca Göstergeleri

İlin nüfusuna göre büyüklüğü / Türkiye'nin 6.büyük ili

Adana'nın dış ticaret hacmi / 4,91 milyar \$

Adana'nın ihracatı / 2,16 milyar \$

Adana'nın ithalatı / 2,75 milyar \$

Sosyo ekonomik gelişmişlik sıralaması / 81 il arasında 16.sırada

Adana'nın Türkiye GSMH'sine katkısı / % 3,3

Adana'nın Türkiye bitkisel üretimindeki payı / % 3,65

**İşsizlik oranı, yıllık ortalama / % 13,2
2013 verileri**

Mustafa BÜYÜK
Adana Valisi

Valilik Binası

Adana il sınırlarını gösteren harita

Coğrafi yapı

Yüzölçümü / 14.045,56 km²

Komşu iller / Hatay, Osmaniye, Kahramanmaraş, Kayseri, Niğde, Mersin

En büyük ilçeler ve nüfusları, 2013 /

Seyhan:771.947, Yüreğir:421.455,

Çukurova:346.505, Ceyhan:159.243,

Sançam:138.139, Kozan:128.153

En yüksek tepe / 3756 m ile Demirkazık Tepesi, Aladağlar

Akarsular / Seyhan ve Ceyhan nehirleri

Göller / Çatalan Baraj Gölü, Seyhan Baraj Gölü, Akyatan, Ağyatan ve Yumurtalık Lagünleri.

Yüzey / Adana ili kuzeyde dağlık, güneyde ovalık yüzey yapısına sahiptir.

İklim / Adana'nın merkezi ve kıyı kesimlerinde, iklim yapısı yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlıdır. Denizden uzak kuzey kesimlerde ise kara iklimi hâkimdir.

Adana'nın içinden geçen Seyhan nehrinin genel görüntüsü

Nüfus ve Demografik Yapı

Nüfus / 2.149.260

Yıllık nüfus artış hızı / % 11,05

İl ve ilçe merkezleri nüfusu / 1.907.685

Nüfus yoğunluğu / 154 kişi / km²

Şehirleşme oranı / %88,76

Net göç hızı / %-5,7

İşsizlik oranı, yıllık ortalama / % 13,2

2013 verileri

Nüfusu ile ülkemizin 6. büyük ili olan Adana, kentte yoğunlaşmış olan genç bir nüfusa sahiptir. Şehirleşme oranı ve nüfus yoğunluğu, ülke ortalamasının üzerindedir. Bu genç ve kentsel nüfus Adana için önemli bir gelişme potansiyeli oluşturmaktadır. Nüfus artışı geçen yıla oranla hemen hemen sabit kalmıştır. 2012 ile 2013 yılları arasında kentin aldığı göç 50.598 kişi iken verdiği göç ise 62.933 kişi olmuştur.

Adana Halk Oyunları ekibi "Çiftetelli" oyununu oynarken

Hititler'in Kilikya'daki önemli bir kutsal merkezi olan Misis - Tatarlı Höyükteki kazılarda ortaya çıkarılan M.Ö. 1550-M.Ö.1200 erken Tunç Çağı'na ait mühür

Tarih

Adana'da en eski uygarlıklar

- M.Ö. 1900:** Luvi Krallığı
- M.Ö. 1500:** Arzava Krallığı
- M.Ö. 1900-1190:** Hitit Krallığı
- M.Ö. 1190-713:** Kue Krallığı
- M.Ö. 713-663:** Asur Krallığı
- M.Ö. 663-612:** Kilikya Krallığı
- M.Ö. 612-333:** Pers Satraplığı
- M.Ö. 333-323:** Helenistik Dönem
- M.Ö. 312-133:** Selevkoslar Dönemi
- M.Ö. 178-112:** Korsanlar Dönemi
- M.Ö. 112 - M.S.395:** Romalılar Dönemi

638: Emevi fethi

700-800: Abbasilerin egemenliği

900-1000: Bizanslıların egemenliği

Türklerin Egemenliği

1000-1100: Selçukluların egemenliği

1377-1510: Ramazanoğulları, Osmanlı ve

Memlûklular Dönemi

1516: Adana'nın İbrahim Paşa tarafından işgal edilip Mısır'a bağlanması

1840: Londra Anlaşması ile Adana'nın yeniden Osmanlı Devletine geçmesi

1867: Adana Vilayetinin kurulması

1871: Adana Belediyesinin kurulması

Yakın tarih

18 Aralık 1918: Düşman kuvvetlerince

Adana'nın resmen işgal edilmesi

20 Aralık 1921: İşgalci devletlerle Ankara Anlaşmasının imzalanması

5 Ocak 1922: Adana'nın düşman işgalinden kurtulması

1956: Seyhan Barajı ve Hidroelektrik Santralinin hizmete açılması

5 Haziran 1986: Adana Belediyesi'nin Büyükşehir Belediyesi statüsüne girmesi ve Seyhan ile Yüreğir ilçelerinin kurulması

Adana'nın Tarihçesi

"Adana" isminin M.Ö. 1550'den beri "Adania ve Danuna"dan geldiği ve tarih boyunca değişmediği bilinmektedir. Bizanslı tarihçi Stefan (Etien) Adana şehrinin "Adanos ve Saros" tarafından kurulduğunu, Adanos'un şehre Saros'un ise Seyhan nehrine isimlerini verdiklerini yazmıştır. Bölgedeki arkeolojik bulgular Paleolitik döneme tarihlenen yerleşim yerlerini gün ışığına çıkarmıştır. Tepebağ Höyüğü'nün Neolitik çağda inşa edildiği ve Çukurova'daki en eski kent olduğu düşünülmektedir.

Adana, M.Ö. 2000 yılından itibaren Luvi, Arzava, Hitit, Hue, Asur, Kilikya, Pers, Yunan, Selökid, Bizans, Ermeni, Memluklu, Selçuklu ve Osmanlı uygarlıklarına ev sahipliği yapmıştır. 1918 yılında işgal devletlerinin istilasına uğrayan Adana, 1920 yılında işgalci devletleri yenilgiye uğratmıştır. Osmanlı egemenliği 1921 başında son bulmuş ve yerini TBMM hükümetine bırakmıştır. 5 Ocak 1922 yılında düşman işgalinden kurtulduktan sonra Adana vilayeti Pozantı'dan Adana'ya taşınmıştır.

Misis Mozaïği, M.S. 4. yüzyılda Romalılar tarafından yapılmıştır.

Hitit kabartması, Hitit Kralı II. Muvattalı, M.Ö. 1310-1285

Misis'teki kazılarda ortaya çıkarılan ilk Geç Tunç Çağı'na ait kutsal su kapları

Anavarza mozaïği. Anavarza kalesi ve şehrinin M.Ö. 9. yy'da Asurlular tarafından inşa edildiğine inanılmaktadır.

Adana Arkeoloji Müzesindeki Eserler

Adana, 4000 yıllık geçmişiyle çok büyük tarihi zenginliğe sahiptir. Arkeoloji Müzesi'nde teşhir edilen paleolitik, neolitik, kalkolitik, bronz, proto-Hitit, Yunan, Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı devirlerine ait 43500 eser yer almaktadır. Müzede mermer ve kireç taşından heykeller, kabartma mezar taşları yer almaktadır. Bunlardan en önemlileri "Arabalı Tanrı Tarhunda" heykeli "Afrodit heykeli" ve Truva savaşı ile ilgili figürlerin bulunduğu lahittir. Lahitin uzun yüzlerinden birinde Truva kahramanlarından Hektor'un ölüsünün fidye karşılığında kurtarılışı, sağda Kral Priamos'un Akhilleus'e yalvarışını, solda kralın arabasından inişini, arkada dragonları tasvir eden kabartmalar görülmektedir.

Adana Arkeoloji Müzesi'nde sergilenmekte olan M.S. 2. yüzyılda yapılmış bir lahit üzerinde Truva Savaşını konu eden figürler bulunur.

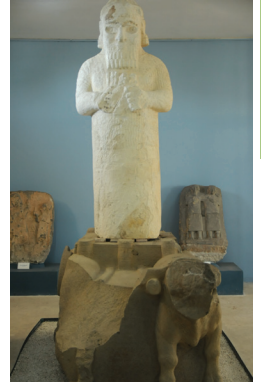
Anavarza Antik Kentindeki lahit üzerinde Medusa kabartması

Adana Arkeoloji Müzesi'nde sergilenmekte olan Roma İmparatoru Augustus heykeli, M.Ö. 27 - M.S. 14

Seyhan ilçesinde 1924 yılında kurulmuş olan Adana Arkeoloji Müzesi'nde sergilenen Roma İmparatoru Hadrian'ın heykeli

Çineköy' de bulunan M.Ö. 800 Hitit dönemine ait bir çift boğanın çektiği arabası üzerinde ayakta duran "Arabalı Tanrı" Tarhunda

5 Ocak 1922 Adana'nın Kurtuluşu

5 Ağustos 1920'de Mustafa Kemal, Fevzi Çakmak ve milletvekilleri Pozanti'ya gelerek burayı il merkezi haline getirmiştir. 1920 Kasım ayında Fransa Hükümeti Osmanlı'nın yerini alan TBMM Hükümeti'ni resmen tanımıştır. 1921'de imzalanan Ankara Antlaşması'na uygun olarak işgal devletleri, 5 Ocak 1922 tarihi itibarıyla Çukurova topraklarından tamamen ayrılmak zorunda kalmışlardır. Bu tarih aynı zamanda il merkezinin Adana'ya taşındığı tarih olmuştur.

30

5 Ocak 1922 tarihinde kurtuluşu kutlamak amacıyla Adana sokaklarında dolaştırılan 7mx15m büyüklüğündeki Türk Bayrağı

W

www.kulturvarliklari.gov.tr
Adana Arkeoloji Müzesi Müdürlüğü

www.kulturvarliklari.gov.tr
Adana Misis Mozaik Müzesi

Belediye

Adana Büyükşehir Belediye Başkanı
Hüseyin SÖZLÜ

Büyükşehir Belediye Başkanı: Hüseyin SÖZLÜ
(Nisan 2014'ten bu yana)

Büyükşehir Belediye Meclisi: Esnaf, çiftçi, tüccar, serbest meslek sahibi, mimar, mühendis, sosyolog, bankacı, müteahhit, müşavir, avukat, eğitimci, turizmci, işadamları, sanayici ve emeklilerden oluşan 79 seçilmiş üyeden meydana gelir.

Adana Büyükşehir Belediyesi Tiyatrosu ve 75.yıl Sanat Galerisi'nin bulunduğu Eski Belediye binası

Adana Büyükşehir Belediyesi

Adana Büyükşehir Belediyesi 1989 yılında kurulmuştur. Adana Büyükşehir belediyesi üç organdan oluşmaktadır; Büyükşehir Meclisi, Belediye Başkanı ve Belediye Encümeni. Başkanlığını Büyükşehir Belediye Başkanı Hüseyin SÖZLÜ'nün yürüttüğü Büyükşehir Meclisi seçilmiş kişilerden oluşur ve Belediyenin en üst karar organıdır. Seçilmiş ve atanmış kişilerden oluşan Encümen ise Belediye'nin icra kurulu görevini yerine getirir.

Sivil Toplum Kuruluşları

Adana ilinde Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) şemsiyesi altındaki tüm Odalar ve Borsalar; Adana Ticaret Odası (ATO), Adana Sanayi Odası (ADASO), Adana Ticaret Borsası (ATB) başta olmak üzere STK içinde en güçlü meslek kuruluşlarıdır. ATO 1894 yılında pamuk ticaretine rehberlik etmek ve düzenlemek için kurulmuş Türkiye'deki ilk ticaret odalarından biridir. Hâlen ATO'nun 25.000'den fazla üyesi bulunmaktadır. ADASO, Hacı Sabancı Organize Sanayi Bölgesi'nin kurulması çalışmaları başta olmak üzere, bölge sanayisinin gelişmesi ile Adana'nın ekonomik, sosyal ve kültürel faaliyetlerine en büyük destek veren kurumlar arasında ilk sıralarda yer almaktadır. ATB ise, 1913'te kurulmuş olup tarım ürünlerinin, çiftlik hayvanlarının ticaretini güvenli ve açık bir biçimde düzenlemekle sorumludur. Borsa'nın hâlen 1400'den fazla üyesi bulunmaktadır. Türk Mühendis ve Mimarlar Odası Birliği (TMMOB) Adana Şubeleri ve diğer meslek kuruluşları, İşçi, İşveren ve Memur Sendikalarının Adana şubeleri, vakıf ve dernekler de Adana'da örgütlü ve etkin olan sivil toplum kuruluşlarıdır.

Adana'yı TBMM'de temsil eden partiler ve milletvekili sayıları:

Adalet ve Kalkınma Partisi	: 6 ●●●●●●
Cumhuriyet Halk Partisi	: 4 ●●●●
Milliyetçi Hareket Partisi	: 3 ●●●
TBMM Bağımsız Üyeler	: 1 ●

Göbekli portakallar içerisinde en erkenci çeşit olan Kaliforniya orjinli “Navel” türü portakallar

Türkiye’deki karpuz üretiminin % 18’ini Adana-Ceyhan Bölgesi karşılamaktadır.

Tarım

Tarımsal üretim değeri / **4,75 milyar TL**

Bitkisel üretim değerinin Türkiye’deki payı / **%3,7**

Canlı hayvan ve hayvansal ürünler değerinin Türkiye’deki payı / **%1,58 ve %0,99**

Soya üretiminin Türkiye’deki payı / **% 69 ile 1. sırada**

Yerfıstığı üretiminin Türkiye’deki payı / **% 41 ile 1. sırada**

Narenciye üretiminin Türkiye’deki payı / **% 28**

Mısır üretiminin Türkiye’deki payı / **% 28**

Karpuz üretiminin Türkiye’deki payı / **% 18**

Pamuk üretiminin Türkiye’deki payı / **% 12**

2011-2013 verileri

ABD’deki Kaliforniya ovası ve İtalya’daki Po ovasından sonra dünyanın üçüncü büyük ovası olan Çukurova gelecekte dünyanın en önemli gıda ambarı olacaktır. Adana’nın merkezinde bulunduğu Çukurova Bölgesi, Türkiye’de polikültür tarımın yaygın olduğu, Seyhan, Ceyhan ve Berdan nehirlerinin taşıdığı alüvyonlarla zenginleşmiş, sulanabilir alanların büyüklüğü ve iklim koşullarının uygunluğu nedeniyle bir ve ikinci ürün tarımının yaygın olarak yapıldığı bir bölgemizdir. Adana ilinin toplam tarım arazisi 539.000 hektar’dır. Bunun %82,6’sı tarla, %8’i meyve, %6,9’uysa sebze alanıdır. Tarım alanlarının yaklaşık %40’ında sululu tarım yapılmaktadır. Türkiye’nin üretimindeki payı itibarıyla, Adana’nın önemli tarım ürünleri; soya, mısır, yerfıstığı, narenciye, karpuz, pamuk, buğday ve bal şeklinde sıralanır. Adana’da toplam sebze üretim miktarı 2005-2011 yılları arasında %27,8 oranında artarken meyve üretim miktarı aynı dönemde %10,2 oranında artmıştır. Türkiye sebze üretimi içinde Adana’nın payı %5 iken, Türkiye meyve üretimi içinde Adana %5,7’lik bir paya sahiptir. Adana’da örtü altı sebze ve meyve

Üretimindeki en büyük pay %77,9 ile karpuza aittir. Türkiye'deki soya üretiminin üçte ikisinden fazlası Adana'da üretilmektedir. Yerfıstığının payı ise %40-45 civarındadır. Türkiye'deki mısır üretimi ile narenciye'nin %28'i, pamuk üretimininse yaklaşık %12'si Adana'da üretilmektedir.

Türkiye toplam turunçgil ihracatının %31'ini mandalina, %23'ünü portakal ve %12'sini greyfurt oluşturmaktadır. Türkiye'de en fazla portakal, mandalina ve greyfurt üreten illerden biri de Adana'dır.

Geçmişte Türkiye'nin pamuk üretiminin çoğunluğunu üreten Adana'da pamuk tarlalarının meyve bahçeleri ile soya, yer fıstığı, mısır yetiştiriciliğine dönüştürülmesi nedeni ile günümüzde pamuğun yaklaşık %12'si ancak Adana'da üretilmektedir.

Adana'da 200 baş ve üzeri besicilik işletme sayısı 17, sütçülük işletme sayısı 10'dur.

W

www.adanatarim.gov.tr
İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık
Müdürlüğü

Ekonomi

Adana'nın önemli makroekonomik göstergeleri

Adana ekonomisinin Türkiye GSMH'sine katkısı / % **3,3**

Adana'nın dış ticaret hacmi / **4,91 milyar \$**

Adana'nın ihracatı / **2,16 milyar \$**

İhracatın 2011 yılına göre artış oranı / % **9,02**

Adana'nın ithalatı / **2,75 milyar \$**

İthalatın 2011 yılına göre artış oranı / % **2,41**

2012-2013 verileri

Botas limanı; Dünyanın 5. büyük enerji dağıtım yeri olarak Yumurtalık'ta yer almaktadır.

Yumurtalık Serbest Bölgesi Limanı'nın yükleme/boşaltma kapasitesi günde 40.000 tondur.

Son dönemde hazırlanmış olan ulusal ölçekli strateji belgelerinde, Adana merkezli Çukurova bölgesi, İstanbul merkezli Marmara havzasına alternatif bir gelişme odağı ve metropoliten çekim merkezi olarak gösterilmektedir. Ceyhan İhtisas Endüstri Bölgesi'nde kurulması planlanan enerji yatırımları Ekonomi Bakanlığı'nca teşvikte yapılan düzenlemelerden dolayı hız kazanmıştır. Ayrıca, son yıllarda gerçekleşen ihracattaki olumlu gelişme, kurulması planlanan rafineri, tersaneler, petrokimya yan sanayi, yassı demir üretimi ve diğer enerji yatırımları Adana'yı enerji ve yatırım bölgesi olma hedefine daha da yaklaştırmaktadır. Yıllık 750 milyon Dolar ihracat yapan ve Adana ekonomisinin lokomotifi konumundaki Adana Hacı Sabancı Organize Sanayi Bölgesi'nde(AOSB) de olumlu gelişmeler yaşanmaktadır. AOSB'de faaliyet gösteren 277 firma Adana'nın ekonomisinde önemli paya sahiptir. Bu firmaların sektörel dağılımında tekstil sektörü 56 firma ile sayısal üstünlüğe sahiptir. Bunu sırasıyla 39 firma ile metal, 30 firma ile gıda, 23 firmayla plastik, 22 firmayla yapı elemanları, 18 firma ile kimya, 13 firmayla kâğıt sanayi, 13 firmayla ağaç-mobilya sanayi, 12 firmayla petrol ürünleri, 8 firmayla makine, 6 firmayla döküm, 6 firmayla boya sanayi, 6 firmayla finans, 5 firma ile elektrik, 5 firmayla depolama, 4 firma ile tohumculuk, 4 firma ile nakliye, 4 firma ile ambalaj

sanayi, 3 firma ile cam sanayi takip etmektedir. Firma sayısı açısından tekstil sektörü %20, metal sektörü %14, gıda sektörü ise % 11'lik yere sahiptir.

Yatırım Teşvikleri

2012 Ocak-Ekim döneminde Adana, 2,74 milyar TL'lik toplam yatırım tutarı ile en fazla yatırım teşviki açılan iller arasında ikinci sırada yer almıştır. Yatırımların % 87'si enerji sektöründedir. Türkiye'deki 81 il arasında Adana ili enerji yatırım tutarında ilk sıradadır. Bu rakam Türkiye'deki toplam enerji yatırımının % 23'üne karşılık gelmektedir.

İşgücü

Adana'da kurumsal olmayan nüfusun işgücü durumuna bakıldığında, işsizlik oranı, küresel krizin etkisiyle 2009 yılında %22'lere kadar yükselmişken, 2013 yılında ise krizin etkisini hızla atlatarak %13,2'ye kadar gerilemiştir. İstihdam oranı ise 2013 yılında %43,3'e kadar yükselerek Türkiye ortalamasının üzerine çıkmıştır.

Ulaşım Altyapısı

Türkiye'nin en büyük ikinci havalimanı olma özelliğini taşıyacak olan Çukurova Uluslararası Havalimanı'nın kargo taşımasına da imkân vererek Çukurova Bölgesi ihracatına büyük ivme kazandırması beklenmektedir. Adana ilinde sahip olunan ulaşım olanakları, Adana'nın dış ticarete rekabet gücünü ve ekonomisini güçlendirmektedir. Karayolu ulaşımı il içerisindeki ana ulaşım yöntemidir. Adana ekonomisinde önemli bir yeri olan tarımsal üretim içerisindeki meyve ve sebze ürünlerinin dağıtımını da ağırlıklı olarak karayolları üzerinden yapılmaktadır. Üretim alanlarıyla, pazarlar arasındaki önemli koridorlar il içerisinde geçmektedir. İldeki toplam karayolu uzunluğu köy yolları ile birlikte 5.597 km'dir. Otoyol uzunluğu 2008 yılından itibaren artış göstererek 154 km'ye ulaşmıştır. 183 km'lik demiryolu uzunluğu ise yıllar itibarıyla fazla değişiklik göstermemiştir. Denizyolu taşımacılığında Adana; Yumurtalık, Ceyhan, Karataş ilçeleriyle uluslararası petrol ve yük taşımacılığına açık Botaş Limanı ve Toros Adana Yumurtalık Serbest Bölgesi (TAYSEB) Limanı'na sahiptir. TAYSEB Limanı aynı anda 110.000 DWT'luk gemiler dâhil 9 gemiye hizmet verebilmektedir.

Adana kent merkezine sadece 3,5 km, Mersin'e 69 km uzaklıkta bulunan ve 1 adet kompozit kaplama pist ile 13 uçak kapasiteli aprona sahip bulunan Adana Şakirpaşa Havalimanı yolcu kapasitesi, dış hatlar terminalinin hizmete girmesiyle birlikte yılda 5 milyon yolcuyla çıkmıştır.

W

www.ekonomi.gov.tr
Ekonomi Bakanlığı

adana.sanayi.gov.tr
Bilim İl Müdürlüğü,
Sanayi ve Teknoloji

www.hazine.gov.tr
Hazine Müsteşarlığı

www.tuik.gov.tr
Türkiye İstatistik Kurumu

www.cka.org.tr
Çukurova Kalkınma Ajansı

ec.europa.eu/eurostat
AB İstatistik Ofisi (Eurostat)

www.iso.org.tr
İstanbul Sanayi Odası

www.adana-to.org.tr
Adana Ticaret Odası

www.adaso.org.tr
Adana Sanayi Odası

www.adanatb.org.tr
Adana Ticaret Borsası

Ülkelere göre yabancı yatırımların dağılımı

Ülke	Şirket Sayısı
Almanya	46
ABD	21
Irak	19
Suriye	17
Hollanda	11
İtalya	7
İspanya	7
İngiltere	7
İsrail	6
Diğer	74

31.12.2011 verileri

Kültür ve Spor Organizasyonları

Adana festivaller şehridir. Çukurova'nın ürünü pamuğu simgeleyen "Altın Koza Film Festivali", "Devlet Tiyatroları Sabancı Uluslararası Tiyatro Festivali", "Adana Uluslararası Hava Oyunları Festivali", "Uluslararası Çukurova Sanat Günleri" gibi kültür-sanat-spor etkinliklerine ev sahipliği yapmaktadır. Adana; Büyükşehir Belediyesi ve Seyhan Belediyesi Şehir Tiyatroları, Devlet Tiyatroları Adana Sahnesinin sergilediği oyunlar ve Hacı Ömer Sabancı Kültür Merkezi Güzel Sanatlar Galerisi, AFAD - Kasım Gülek Fotoğraf Sanat Galerisi, Adana Büyükşehir Belediyesi 75. Yıl Sanat Galerisinde sergilenen eserler ve Çukurova Devlet Senfoni Orkestrasının verdiği konserler sayesinde ülkemiz için de en önemli sanat merkezlerinden biri haline gelmiştir.

500 Büyük Sanayi Kuruluşu

Her yıl İstanbul Sanayi Odası tarafından belirlenen Türkiye'nin Birinci ve İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması

Adana'dan Türkiye'de ilk 500'e giren sanayi kuruluşları

- 1.Sasa Polyester San. A.Ş.
- 2.Beyteks Tekstil San. ve Tic. A.Ş.
- 3.Temsa Global San. ve Tic. A.Ş.
- 4.Elita Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti.
- 5.Adana Çimento Sanayii T.A.Ş.
- 6.Bossa Tic. ve San. İşletmeleri T.A.Ş.
- 7.Artenius Türkpet Kimyevi Maddeler ve Pet Ambalaj Malzemeleri San. A.Ş.
- 8.Amylum Nişasta San. ve Tic.A.Ş.
- 9.Akyem Adana Yem Yağ Biodizel Tarım ve San.Tic. A.Ş.
- 10.Güney Çelik Hasır ve Demir Mamulleri San. Tic. A.Ş.
- 11.Özmaya Sanayi A.Ş.
- 12.Karteks Tekstil San. ve Tic. A.Ş.

incelendiğinde, 2013 yılında, Adana'dan 12 firmanın ilk 500; 12 firmanın ikinci 500'de yer aldığı görülmektedir. Firmaların en fazla tarım-gıda, tekstil ve kimya sektörlerinde faaliyet gösterdiği görülmektedir.

Küçük ve Orta Boy İşletmelerin Ekonomideki Rolü

Küçük ve orta boy işletmeler yeni iş fırsatlarına zamanında cevap verdikleri ve yenilikçi fikirleri yeni ürünlere dönüştürebildikleri için dinamik ve başarılı ekonomilerde anahtar rol oynamaktadırlar. Adana'daki bu tür firmalar yeni iş sahalarının açılmasında anahtar rol üstlenmektedir. Bu da bölgede daha rekabetçi bir ortam oluşmasına katkıda bulunmakta ve dikkate değer ölçüde gelir yaratmaktadır. Böylelikle tüm ekonomide katma değer oluşturulmaktadır. Bu tür firmalar en fazla istihdama sahip olan hizmetler sektöründe yer almaktadır. 1950-1990 yılları arasında Adana'nın ekonomisi büyük işletmelere dayanmaktaydı. Nitekim 1968-1980 yılları arasında Adana'dan 12 firma, Türkiye'nin en büyük 100 firması arasında yer almıştır. 1980'li yılların başında Adana, Türkiye genelinde, işyeri sayısında 6., çalışan sayısında 5., firmaların büyüklüğü açısından da 4. sırada yer alırken, 1990'lı yıllarda girişimci işletmelerin ölçeğinde ve sayısında bir dönüşüm yaşanmış, büyük işletmelerin sayısı azalırken küçük işletme sayısında artış kaydedilmiş böylelikle hizmet, imalat, turizm sektörlerindeki KOBİ sayısı artmıştır. Keşfedilmemiş yönleriyle, otantik ve

geleneksel, aynı zamanda modern, kendine özgü konforu, bozulmamış doğası, zengin kültürel mirası ile aktif ve rahatlatıcı bir tatil için pek çok fırsat sunabilen bir turizm kentidir Adana.

Adana'da Turizm ve Akdeniz Oyunları

Adana, 297 adet arkeolojik, kentsel ve doğal sit alanı, 682 adet taşınmaz kültür varlığıyla, tarihi Kilikya'nın kültür başkentidir. Ramsar'da imzalanan sözleşmeyle koruma altına alınmış Akyatan Lagünü, Yumurtalık lagünleri, Tuzla, Aşyatan lagünlerinden oluşan Çukurova Deltası, su kuşlarının ve deniz kaplumbağalarının gözlenmesi açısından önem taşımaktadır. Toros sıradağlarının en yüksek zirvelerine sahip olan Aladağlar Milli Parkı, jeolojik olarak da Türkiye'nin en ilginç yerlerinden biridir. 3000 m rakımdaki Buzul Gölleri ile 700 m yükseklikteki Kapuzbaşı şelalelerinin 50 m'lik çağlayanları görülmeye değer dağcılık ve ekoturizm destinasyonlarıdır. Yayla turizmi açınsansa bir cennet gibidir Adana. Sağlık turizmi ve gastronomi Adana'nın en güçlü olduğu turizm alanlarındandır. Adana, sağlık sektöründe sahip olduğu birikimi, yeni yatırımlar ve turizm açılımı ile yeniden şekillendirerek, başta Ortadoğu ülkeleri olmak üzere tüm ülkelere kaliteli sağlık turizmi hizmeti sunmaktadır. Turizm ve otelcilik sektörü Adana'da gelişmekte ve iş olanakları sunmaktadır. Turizm ve otelcilik Seyhan Nehri'nin her iki yakasına ve şehir merkezine inşa edilmekte olan birçok otelle beraber giderek gelişmektedir. Özellikle turizm işletme belgeli 4 ve 5 yıldızlı otellerin inşaatlarının tamamlanması ile otel sayısının ve kaliteli yatak kapasitesinin arttığı gözlemlenmektedir. Ayrıca, 20-30 Haziran 2013 tarihleri arasında Mersin'de gerçekleştirilen XVII. Akdeniz Oyunları kapsamındaki kano, kürek, hentbol yarışmaları ve etkinliklerinin Adana'da yapılmış olması bölgede önemli bir ekonomik hareketlilik yaratmıştır.

Yabancı Sermayeli Yatırımlar

Adana'da faaliyet gösteren yabancı sermayeli şirket sayısı 215'e ulaşmıştır. Bu firmaların % 21'i Almanya, % 10'u A.B.D, % 9'u Irak, % 8'i Suriye ve %5'i Hollanda sermayelidir. Adana ili, faaliyette olan yabancı sermayeli şirketler açısından Türkiye'deki 81 il

içerisinde 10. sırada yer almaktadır. 2011 yılında Adana, yabancı sermayeli şirket sayısında %12,4 artışla İzmir, Mersin ve Aydın illerinin ardından Türkiye'de dördüncü sıraya yerleşmiştir. Adana'da faaliyet gösteren yabancı sermayeli şirketlerin %39'u toptan ve perakende ticareti, %25'i imalat, %9'u tarım, %7'si inşaat, %4'ü gayrimenkul, kiralama ve iş faaliyetleri ve %4'ü de madencilik ve taş ocaklığı sektörlerinde ağırlıklı olarak faaliyet göstermektedir.

Dış Ticaret

2012 yılında Adana ihracatını %3 oranında artırarak, Türkiye genelinde ihracatını en fazla artıran il konumuna gelmiştir. Adana'dan yapılan ihracatın 2011 yılı için ekonomik faaliyetlere göre dağılımına bakıldığında en büyük pay %85 ile imalat sektörüne aittir. En fazla ihracat yapılan ülkeler sırasıyla Irak, Almanya, İtalya, Rusya, İspanya, Fransa, A.B.D, Suriye, Çin ve Hollanda'dır. En fazla ithalat yapılan ülkeler sırasıyla Kanada, Kocaeli Serbest Bölgesi, Guatemala, İtalya, Güney Afrika, Antalya Serbest Bölgesi, Almanya, Panama, Somali, Moritanya, Türkmenistan ve Rusya'dır.

Ülkeler ve ihracat ve ithalat tutarları (\$), 2011

Ihracat yapılan ilk 10 ülke

Ülke	Ihracat (dolar)
Irak	325.731.018
Almanya	188.044.323
İtalya	96.230.633
Rusya Federasyonu	94.653.882
İspanya	87.332.817
Fransa	82.436.342
USA	44.162.909
Suriye	42.938.780
Çin	42.839.299
Hollanda	41.447.524

İthalat yapılan ilk 10 ülke

Ülke	İthalat(dolar)
Kanada	563.532.055
Kocaeli	
Sanayi Bölgesi	307.596.039
Guatemala	268.156.338
İtalya	145.833.859
Güney Afrika	143.181.909
Antalya Sanayi Bölgesi	139.336.121
Almanya	118.313.511
Panama	114.394.804
Somali	110.795.347
Moritanya	75.368.327
Türkmenistan	70.459.703
Rusya Federasyonu	67.704.960
2011 verileri	

Eğitim

Okul/Kurum sayısı	1.008
Derslik sayısı	12.775
Öğrenci sayısı	460.740
Öğretmen sayısı	21.638
Derslik başına düşen öğrenci sayısı	
İlköğretim	37
Orta öğretim	32
Mesleki ve teknik eğitim	45
2013 verileri	

Zorunlu Temel Eğitim

Daha önce ilk 5 yılı ilköğretim ardından 3 yıl ortaöğretim olmak üzere 8 yılda tamamlanan zorunlu temel eğitim, yeni eğitim öğretim yasası ile ilk 4 yılı ilköğretim, ikinci 4 yılı orta okul, son 4 yılı ise lise olmak üzere 12 yıla çıkarılmıştır.

İlk ve Orta öğretim

İlköğretimde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 2011-2012 öğretim döneminde Türkiye’de 20 iken, Adana’da 22’dir. Yine aynı öğretim dönemi için ortaöğretimde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı Türkiye’de 16 iken, Adana’da 17 değerini almıştır. Yaklaşık 460.740 öğrencinin 1.008 okulda 21.638 öğretmenle sürdürdüğü ilk ve ortaöğretim ile mesleki ve teknik eğitim veren okullarda derslikler 37 ile 45 kişilik sınıflardan oluşmaktadır.

Mesleki ve teknik eğitim

Adana ilinde 46.414 öğrencinin 2.690 öğretmenle sürdürdüğü mesleki ve teknik eğitimde derslikler ortalama olarak 37 kişilik sınıflardan

oluşmaktadır. Mesleki ve teknik eğitim; iş piyasasının ara eleman ihtiyacına cevap verecek esnek bir sistem olarak tasarlanmıştır. Yetkilendirilen eğitim ve öğretim kurumlarından mezun olanlara kazandıkları meslekî yeterliliklere uygun olarak Meslekî Yeterlilik Belgesi verilmeye başlanacaktır. “Diploma veya sertifika eki” belgeler MEB tarafından 657 program için hazırlanarak Adana dâhil bütün illere gönderilmektedir.

Üniversiteler

Adana'da ikisi devlet diğeri vakıf üniversitesi olmak üzere 3 üniversite bulunmaktadır; Çukurova Üniversitesi, Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi ve Kanuni Üniversitesi. Kanuni üniversitesi yeni kurulmuş olan bir vakıf üniversitesidir.

Çukurova Üniversitesi bünyesinde 12 Fakülte, 4 Yüksekokul, 13 Meslek Yüksekokulu, 1 Devlet Konservatuarı, 3 Enstitü ve 25 Araştırma Ve Uygulama Merkezi bulunmaktadır. 2011-2012 öğretim yılında Çukurova Üniversitesi'nde okumakta olan toplam 40.709 öğrenci ve 1.599 akademik personel bulunmaktadır. Öğrencilerin 36.663'ü ön lisans ve lisans düzeyinde, 4.046'sı yüksek lisans ve doktora düzeyinde eğitim görmüştür. Buna ek olarak 2011-2012 öğretim yılında üniversiteye 9.786 yeni öğrenci kayıt yaptırmıştır. Ayrıca 2010-2011 öğretim yılında üniversiteden mezun olan öğrenci sayısı da 6.369'dur.

Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, 2011 yılında kurulan bir devlet üniversitesidir. Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi, Havacılık ve Uzay Bilimleri Fakültesi, Denizcilik Fakültesi, Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Hukuk Fakültesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, İşletme Fakültesi, Turizm Fakültesi olmak üzere 9 fakülte, Yabancı Diller Yüksekokulu ve Sosyal Bilimler Enstitüsü ile Fen Bilimleri Enstitüsü'nden oluşmaktadır.

Adana'da üniversiteden mezun olanların Türkiye'deki toplam üniversite mezunlarına oranı % 1,32'dir. 2011 yılında Adana'da yüksekokul veya fakülte mezunlarının yine aynı yaş grubu nüfusa oranı ise %9,7'dir.

KANUNİ ÜNİVERSİTESİ

Çukurova Üniversitesi 1973 yılında Balcalı yerleşkesinde Seyhan Baraj Gölü'ne hâkim tepeler üzerine kurulmuştur. Balcalı Hastanesi Bölgenin en büyük hastanesidir.

W

www.meb.gov.tr

Milli Eğitim Bakanlığı

www.osym.gov.tr

Ölçme, Seçme ve Yerleştirme
Merkezi

www.adana.meb.gov.tr

İl Milli Eğitim Müdürlüğü

www.cu.edu.tr

Çukurova Üniversitesi

www.adanabtu.edu.tr

Adana Bilim ve
Teknoloji Üniversitesi

www.kanuni.edu.tr

Kanuni Üniversitesi

Bilim ve Araştırma

Biyomühendislikte ve malzeme mühendisliğinde araştırma çalışmaları

Gıda analiz laboratuvarında genetik çalışmaları

26 Araştırma ve Uygulama Merkezi
6 Enstitü
2 Üniversite
23 Fakülte
5 Yüksekokul
13 Meslek Yüksekokulu
1.599 Akademik Personel
40.709 Üniversite Öğrencisi
2011-2012 verileri

Bilim ve Araştırma

Adana'da bilim ve araştırma faaliyetleri, Çukurova Üniversitesi'ne bağlı 25 araştırma merkezinde ve Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesine bağlı laboratuvarlar öncülüğünde yürütülmektedir. Üniversiteler ve araştırma merkezleri dışında Adana'da ayrıca Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'na bağlı Doğu Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü ile Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü(TİGEM)'ne bağlı Çukurova Tarım İşletmesi de gerek bitkisel üretim gerekse de hayvansal üretimde önemli araştırma projeleri yürütmektedir.

Çukurova Üniversitesi'ne bağlı Araştırma Merkezleri

Çukurova Üniversitesi'ne bağlı 25 araştırma merkezi ağırlıklı olarak tıp ve tarım alanlarında faaliyet göstermektedir. Diğerleri ise Makine-Alet Tasarımı ve İmalatı, Uzay Bilimleri ve Güneş Enerjisi, Kariyer Planlama, Aile Planlaması, Biyoteknoloji, Çevre Sorunları, Arkeoloji, Türkoloji ve Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi gibi konularda araştırma ve uygulama yapan merkezlerdir.

Doğu Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü

Üniversiteler ve araştırma merkezleri dışında Adana'nın Yüreğir ilçesinde Doğankent'te bitkisel ve hayvansal üretim faaliyetlerini sürdüren Doğu Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü bulunmaktadır. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'na bağlı Enstitüde, Tarla Bitkileri; Çay, Mera ve Yem Bitkileri; Enformasyon ve Tarımsal Mekanizasyon; Üretim ve İşletme ve Hayvancılık Bölümleri'nin TÜBİTAK, Kalkınma Bakanlığı ve dış kaynaklı projeleri yürütülmektedir.

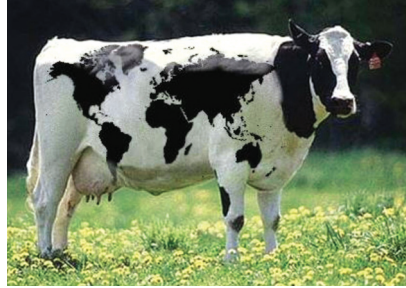

Çukurova Tarım İşletmesi

Bir Kamu İktisadi Kuruluşu olan Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü'ne (TİGEM) bağlı Çukurova Tarım İşletmesi Müdürlüğü, bitkisel ve hayvansal üretim faaliyetlerini Adana İli Ceyhan İlçesi'nde 42.830

Çukurova Bölgesi'nde buğday ekilen alanların yaklaşık %75'inde; Türkiye genelinde ise buğday yetiştirilen alanların %15'inde Doğu Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü tarafından geliştirilen buğday çeşitlerinin tohumlukları ekilmektedir.

Çukurova Tarım İşletmesinde Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü personeli ayçiçeği yetiştirilmesi ile ilgili seminerler düzenlemektedir.

Çukurova Tarım İşletmesi'nin kuruluşundan bu yana; at, eşek, koyun gibi hayvanların yetiştiriciliği yapılmış olmasına rağmen ekonomik şartlar sonucu olarak, bunlardan vazgeçilip, sadece "Siyah Alaca" ırkı sığırları ile süt sığırcılığına devam edilmektedir.

W

www.cu.edu.tr
Çukurova Üniversitesi

www.adanabtu.edu.tr
Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi

www.cukurovataem.gov.tr
Doğu Akdeniz
Tarımsal Araştırma Enstitüsü

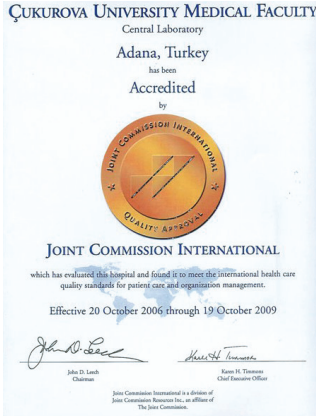
www.tigem.gov.tr
Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü

Toplumsal Yaşam

Nüfus:	2.149.260
Yıllık nüfus artış hızı:	%11,05
Nüfus yoğunluğu:	154 kişi/km2
İl ve ilçe merkezleri nüfusu:	km2
Şehirleşme oranı:	1.907.685
Net göç:	%88,76
Net göç hızı:	-12.335
Adana'da yüksekokul veya fakülte mezunlarının 15 yaş üstü nüfusa oranı:	%9,7
2012-2013 verileri	

Adana TÜYAP Kitap Fuarında kitap satın alanlar

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Balcı Hastanesi; 72 farklı bilim dalı, ana bilim dalı ve ünitesi ve modern teknolojiye sahip merkez laboratuvarıyla Türkiye'nin en kaliteli sağlık hizmeti veren hastanelerinden biri olduğunu Dünyaca kabul gören "Joint Commission International" Kalite Standardı Belgesini alarak kanıtlamıştır.

Nüfus

2013 yılında Adana'nın nüfusu 2011'e göre 23.625 kişi artmıştır. Yıllık nüfus artış hızı geçen yıla oranla artarak binde 11,05 olmuş ve Türkiye ortalamasının altında gerçekleşmiştir. Şehirleşme oranı ve nüfus yoğunluğu, ülke ortalamasının üzerindedir. Nüfusu ile ülkemizin 5. büyük ili olan Adana, kentte yoğunlaşmış olan genç bir nüfusa sahiptir. Bu genç ve kentsel nüfus Adana için önemli bir potansiyeldir.

Sağlık

Adana'da sağlık hizmetleri 2'si Üniversite, 11'i özel, 12'si Sağlık Bakanlığı'na bağlı olmak üzere toplam 25 hastane tarafından verilmektedir. Bu kurum ve kuruluşlar insan gücü sağlamakta, hastalara sağlık hizmeti vermekte ve aynı zamanda sağlık turizmi kapsamında tedavi olmak üzere Adana'ya gelen turistlere de hitap etmektedir. Bunun yanı sıra çok sayıda tıp merkezi ve sağlık ocağı da belli nitelikte sağlık hizmeti verebilmektedir. 2000-2010 yılları arasında Adana'daki hastahanelerin hastalara sunabildiği toplam yatak sayısı % 65 artışla 3.998'den 5.918'e ulaşmıştır.

Sağlıkta son yıllarda Türkiye'de uygulanmaya başlayan ve olumlu sonuçlar alınan aile hekimliği uygulaması Adana'da da başarıyla sürdürülmektedir. Geçilen bu uygulamayla Adana'daki her bireyin sağlık koşullarının takip edilmesi kolaylaştırılmış ve hızlı sağlık hizmeti verilmesi sağlanmıştır.

Boş zaman ve eğlence

Özellikle yeşil alanlar, parklar ve su kenarları hafta sonu tatilinde gidilebilecek yerlerdir. Burada yaşayanların en yoğun şekilde gittiği yer, Eski Baraj ve Seyhan Baraj Gölü kıyısıdır. Kıyısı ağaçlarla kaplı oldukça büyük olan bu göl Adanalıların haftasonları piknik yapabilecekleri en uygun yerlerden biridir. Merkez Park ise Seyhan Nehri'ne kıyısı olan Sabancı Merkez Camii'nin bitişiğinde, şehir merkezine yakın çok büyük bir park alanına sahiptir. Şehir merkezinde bulunan Adana Arkeoloji ve Etnografya Müzesi, Atatürk Evi ve Müzesi, Bebekli Kilise, Ulu Camii, Yağ Camii, Ramazanoğlu Konağı, Büyük Saat, Tepebağ evleri, Sinema müzesi, Sıra Konaklar, Gazipaşa İlkokulu gibi mekânlar Adana'nın tarihi kent dokusunu anlamakta ipuçları verir. Şehirden sadece 30 dakika uzaklıkta Karataş, Tuzla ve Ağyatan lagünleri, 45 dakika uzaklıktaysa Yumurtalık ve Akyatan lagünleri özellikle endemik bitki örtüsü ve su kuşlarını gözetlemek için en uygun parkurlara sahiptir. Yaz mevsiminde Yumurtalık(Ayas) ve Karataş sahilleri esintili kıyıları ile denize girenleri serinletir. Şehir merkezinde olanlar ise Seyhan Baraj Gölü'nde kanoya binebilir, yelken açabilir veya tekne ile gezebilir ve balık tutabilirler. Sabancı Merkez Camii, Merkez Park, Atatürk Parkı, Seyhan Nehri üzerindeki yayalara açık Taşköprü ve asma köprüler başta olmak üzere birçok tarihi ve doğal mekân, haftasonu gezilebilecek ve görülebilecek diğer yerlerdendir.

Adana Eski Barajda Dağ Bisikleti Yarışı

Adana Seyhan Baraj Gölü çevresi ve kıyısı hafta sonu tatilinde Adanalıların doğayla buluştuğu mekânlardandır.

W

www.csgeb.gov.tr

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı(ÇSGB)

www.isvesosyalguvenlik.com

ÇSGB Bölge Müdürlüğü

www.saglik.gov.tr

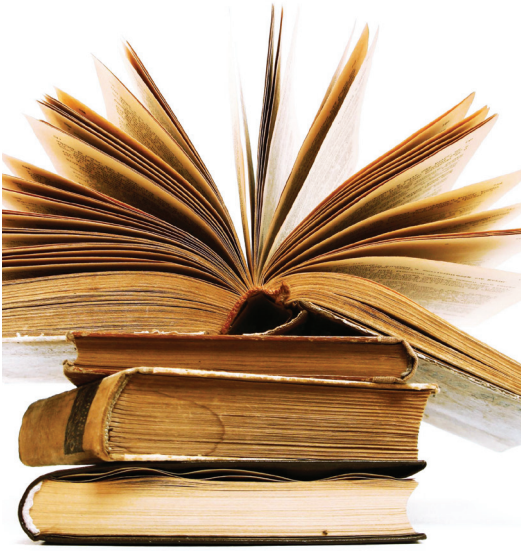
Sağlık Bakanlığı İl Sağlık Müdürlüğü

www.iskur.gov.tr

Türkiye İş ve İşçi Bulma Bölge Müdürlüğü

www.tuik.gov.tr

Türkiye İstatistik Kurumu Bölge Müdürlüğü

Kültür

Kütüphane sayısı	17
Tiyatro sayısı	13
Orkestra sayısı	1
Müze sayısı	11
Sanat galerisi sayısı	7
Düzenlenen festival sayısı	10
2012 verileri	

Kültürel Gelişim ve Sanat

Adana'daki ilk şehir tiyatrosu Osmanlı yıllarında, 1880 yılında, Ziya Paşa tarafından kurulan Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı Adana Şehir Tiyatroları'dır. Devlet Tiyatroları Adana Sahnesi ise 1981 yılından beri sanatseverlere çeşitli temsiller sunmaktadır. Klasik müzikseverler için kentteki en önemli kurum 1992'de kurulan Çukurova Devlet Senfoni Orkestrası'dır(ÇDSO). Orkestra her Cuma akşamı ve her Cumartesi sabahı Büyükşehir Belediyesi Konser Salonunda klasik müzik konserleri düzenlemektedir.

Tiyatro eserlerinin sahnelendiği ve ÇDSO'nun konserlerini verdiği Büyükşehir Belediyesi Konser salonu

Adanalı Yazarlar ve Ozanlar

Yaşar Kemal ve Romanı: İnce Memed

Yaşar Kemal (Kemal Sadık Gökçeli), 1923 yılında Adana'nın o zamanki Osmaniye ilçesinin Hemite Köyü'nde doğdu. 1955 yılında "İnce Memed"i yazdı ve bu eseriyle uluslararası bir üne kavuştu. İnce Memed romanı Nobel Ödülü'ne aday gösterildi. Romanda, Anadolu halkının, Cumhuriyet'in ilk yıllarındaki geri kalmışlığı, cahil bırakılmışlığı ve köy yaşamının sefaleti işlenmiştir. Romanda tüm yöreye ağaların hâkim olması üzerine; bir köyde bu duruma isyan eden Memed'in öyküsü anlatılmaktadır.

Yaşar Kemal, Nobel Edebiyat Ödülü'ne aday gösterilen ilk Türk yazardır.

Karacaoğlan ve Şiirleri

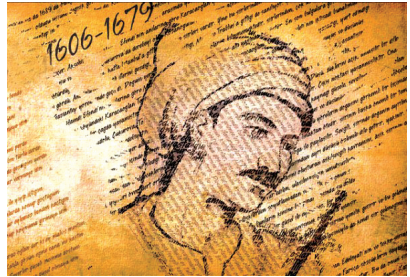
Karacaoğlan 17. yüzyılda yaşamıştır. Adana'nın Kozan veya Feke ilçesinde yaşamış olduğu düşünülmektedir. Doğum yeri gibi, ölüm yeri de kesin olarak bilinmemektedir. Hoca Hamdi Efendi'nin anılarına göre Maraş'taki Cezel Yayılası'nda doksan altı yaşında ölmüştür. Şiirinin kaynağını, doğup büyüdüğü göçebe toplumun gelenekleri ve içinde yaşadığı, yurt edindiği doğa oluşturur. Karacaoğlan, Türk âşık edebiyatına yepyeni bir söyleyiş biçimi getirmiştir. Doğa benzetmelerini sık sık kullanır. Türkçe eserlerinin çok yalın ve temiz bir dili vardır. 17. ve 18. yüzyıllarda yaşamış şairlerin çoğunu etkilediği gibi sonraki Meşrutiyet ve Cumhuriyet dönemlerinde halk edebiyatı geleneğinden yararlanan şairler de Karacaoğlan'dan esinlenmişlerdir. Bugüne değin, yazılı kaynaklara beş yüzün üzerinde şiiri geçmiştir.

"Sabancı Uluslararası Tiyatro Festivali" her yıl düzenlenen ve 1 ay süren tek uluslararası festival olma özelliğine sahiptir.

Tiyatro ve Festivaller

Sabancı Uluslararası Tiyatro Festivali, 1998 yılından itibaren Sabancı Vakfı, Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Devlet Tiyatroları işbirliğiyle düzenlenmektedir. "Devlet Tiyatroları Sabancı Uluslararası Tiyatro Festivali" çerçevesinde çok sayıda yabancı ve yerli tiyatro topluluğu oyunlarını sergilemektedir. Her yıl düzenlenen ve 1 ay süren tek uluslararası festival olma özelliğine sahip festival süresince sergilenen oyunlar 60.000'e yakın tiyatrosever izlemektedir. Festival programındaki oyunlar 2005 yılına kadar sadece Adana'da sergilenirken, oyunların bir bölümü 2005 yılından bu yana İstanbul'da Sabancı Üniversitesi Gösteri Merkezi'nde de sahneye konmaktadır. Festival bünyesinde bu güne kadar, İspanya, Slovakia,

17.yy'da yaşamış olan Karacaoğlan, Türk âşık edebiyatına yepyeni bir söyleyiş biçimi getirmiştir.

“Altın Koza Film Festivali”nin logosu

Ünlü Türk sinema sanatçısı Fatma GİRİK “Ezo Gelin” filmiyle ilk Altın Koza Film Festivali’nde “En İyi Kadın Oyuncu” ödülünü almıştır.

Adana Fotoğraf Amatörleri Derneği (AFAD) üyesinin anısına düzenlenen festivalin afışı

İrlanda, Fransa, Bulgaristan, Yunanistan, İngiltere, Tataristan, KKTC, Japonya, Almanya, Sırbistan-Karadağ, Rusya, Avustralya, İtalya, ABD, Romanya, Mısır, İsviçre, Danimarka, Kırgızistan, İsrail, Slovenya, Polonya, Gürcistan, Moldova, Kore, Küba, Tuva, İtalya, Hindistan, Çek Cumhuriyeti, Makedonya, Hollanda gibi dünyanın her kıtasından gelen 67 yabancı tiyatro grubunu ve 5.000 sanatçırı ağırlamıştır. Türkiye’den özel tiyatrolar ve Devlet Tiyatroları’nın sahnelediği oyunlar da dâhil toplam 248 oyun ve 525 temsil düzenlenmiştir. Sadece Adanalı sanatseverlerin değil Türkiye’nin birçok yerinden gelen izleyicilerin de akın ettiği festival, her yıl 60 binden fazla seyirci tarafından izlenmektedir. Devlet Tiyatroları - Sabancı Uluslararası Adana Tiyatro Festivali, dünyaca ünlü İtalyan topluluk “Studio Festi”nin Seyhan Nehri ve Taşköprü üstünde sergilediği “Su ve Ateş Anıları” adlı muhteşem gösterisiyle 27 Mart Dünya Tiyatro Günü’nde 15’inci kez perdelerini açmıştır. Festivalin 15’inci yılına özel olarak İtalya, Türkiye, Almanya ve Fransa’nın ortak imzasıyla hazırlanan gösterinin ilk bölümünde Çukurova’nın bereketli topraklarını, pamuk tarlalarını, ayçiçeklerini ve portakal bahçelerini betimleyen dev platformlar Seyhan Nehri üzerinde ahenkle dans etmiştir. İkinci bölümde ise tarihi Taşköprü, ünlü müzisyen Can Atilla’nın Anadolu ezgileriyle harmanladığı müzikler eşliğinde sergilenen göz kamaştırıcı su ve ışık oyunlarına sahne olmuştur.

Adana Uluslararası Hava Oyunları Festivali

18-20 Mayıs 2012 tarihlerinde gerçekleştirilen “Adana Uluslararası Hava Oyunları Festivali”, çok hafif motorlu hava araçları sınıfında Türkiye’de düzenlenen ilk festivaldir.

Film Festivalleri

Altın Koza Film Festivali, Akdeniz Ülkeleri’nin yanı sıra Amerika Birleşik Devletleri’nden Japonya’ya kadar dünyanın pek çok ülkesinden filmleri, sektörün her alanında görev yapan sinema profesyonellerini konuk eden bir sinema platformu haline gelmiştir. Çukurova’nın ürünü pamuğu simgeleyen Festival ilk kez 1969 yılında “Altın Koza Film Şenliği” adıyla Adana Belediyesi ve Adana Sinema Kulübü öncülüğünde gerçekleştirilmiştir. Türk Film Arşivi’nin katkılarını da yanına alan Festival, o tarihten bu yana her yıl zenginleşen içeriği ile sadece Çukurova Bölgesi’nin değil, ülkemiz ve diğer ülkeler için de en önemli kültür-

sanat etkinliklerinden biri olmuştur. “Altın Koza Kültür ve Sanat Festivali”, 1992’de düzenlediği Ulusal Uzun Film Yarışması ile Türk Sineması’nın geleceğine de sahip çıkmıştır. Nitekim Türkiye’de ilk kez bu alanda yarışma düzenleyen Festival olmuştur. Festival ayrıca resim, tiyatro, müzik, fotoğraf ve düşünsel çalışmaları Adanalı sanatseverlerin beğenisine sunmuştur. 2005 yılından bu yana kesintisiz devam eden Festival, programına eklediği “Dünya Sineması” ve “Akdeniz Filmleri Seçkisi” ile uluslararası kimliğe bürünmüş “Akdeniz Ülkeleri Uluslararası Kısa Film Yarışması” ile de bu kimliğini pekiştirmiştir.

Müzik ve Adana

Suna Kan

“Harika Çocuk” olarak yeteneği küçük yaşta tespit edilen ve Türkiye’nin en iyi keman virtüözlerinden birisi olarak tanınan uzun yıllar Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası’nda solist ve başkemanlı olarak görev yapan Suna Kan, 1936 yılında Adana’da dünyaya gelmiştir ve 1971’den bu yana “devlet sanatçısı” unvanını taşımaktadır.

Senfoni Orkestrası

Klasik müzikseverler için Adana’daki tek orkestra 1992’de kurulan Çukurova Devlet Senfoni Orkestrası’dır(ÇDSO). Orkestra yabancı orkestra şeflerini ve müzisyenlerini konuk sanatçı olarak klasik müzik severlere sunma fırsatı yaratmaktadır. Çukurova Devlet Senfoni Orkestrası, 10 Kasım’da Köln’de besteci, Şef Betin Güneş yönetiminde Atatürk’ü anma konseri de vermiştir.

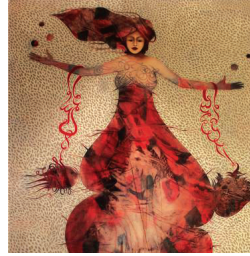
Resim

Adana’da resim, karikatür, fotoğraf, rölyef, grafik baskı, tasarım sergileri; Adana 75. Yıl Sanat Galerisi, Sabancı Kültür Merkezi, Taşmekan Sanat Galerisi, Uğur Boya Sanat Galerisi, Akbank Adana Sanat Galerisi, Anadolu Güzel Sanatlar Merkezi, Ressamlar Derneği Adana Şubesi, Adana Çimento Sanayi (AÇS) Sanat Galerisi’nde yıl boyunca sergilenmektedir.

Mimari

Adana mimarisinin altın çağı 15. yüzyılın sonları ve Ramazanoğulları’nın Adana’yı başkent olarak seçtiği 16. yüzyıllardır. Şehir o dönemde birçok yeni mahallelerin kurulmasıyla beraber süratle büyür.

Adana’nın tarihi açıdan dönüm noktası sayılabilecek birçok yapısı bu dönemde inşa edildiği için Memlûkluk ve Selçuklu mimarisi Adana’nın mimarlık tarihinde önemli bir yer tutar. Tepebağ’ın tarihi mahallesindeki ilk imar çalışmaları neolitik çağa uzanır. Seyhan Nehri’nin karşısındaki tepede bulunan Tepebağ bir arkeolojik parka çevrilmekte olup, arkeolojik kazıların yanında 18. yüzyıldan kalma evler ve kamu binaları restore edilip butik otellere, kafelere ve restoranlara dönüştürülmektedir. Ramazanoğlu Konağı, 1495 yılında Halil Bey’in hükümdarlığı sırasında inşa edilmiştir. Üç katlı olan konak hem taş hem de tuğlayla örülmüştür ve Türkiye’deki en eski ev örneklerinden biri olarak kabul edilir.

Adana 75. Yıl Sanat Galerisinde sergilenen Ertuğrul Ateş’e ait “Oyun Oynayan Genç Kız”, isimli yağlıboya tablosu

1495 yılında Halil Bey’in hükümdarlığı sırasında inşa edilen Ramazanoğlu Konağı

**Adana Tenis-Dağcılık Kulübü'nün
düzenlediği yelkenli yarışları**

**Seyhan Baraj Gölü'nde düzenlenen
"off-shore" yarışmasından bir
görüntü**

Feke'de "rafting"

Doğa yürüyüşü (Trekking)

Adana'nın Çeşitliliği

Antik dönemde "Kilikya" olarak adlandırılan Seyhan ve Ceyhan nehirlerinin suladığı bugünkü büyük ve verimli Çukurova topraklarının merkezinde yer alan, fiziksel sınırları günümüzde batıda Tarsus'dan doğuda Hatay'a kadar uzanan, tarihte pek çok medeniyetin beşiği olmuş pek çok tarihi kalenin bulunduğu önemli bir ticaret ve kültür merkezidir Adana. Anavarza, Şar ve Misis ören yerleri, Karataş Magarsus antik kenti, Yumurtalık Ayas Antik liman kenti, Kozan-Sis, Saimbeyli-Haçın, Akören kilisesi, tarihi Varda Alman Köprüsü, Eynel-Kapukaya Kanyonları, Kapuzbaşı Şelaleleri ve Aladağlar Milli Parkı ile doğal ve kültürel çeşitliliğe sahiptir. Adana; Eynel Kanyonu, Feke-Göksu Vadisi ile Pozantı-Çakıt'a kadar geniş bir alanda "rafting" parkurlarına, Aladağlar'daki 3000 m rakıma sahip buzul göllerine çıkılan "trekking" parkurlarına ve 3756 m rakıma sahip Demirkazık ve Toroslardaki diğer tepelere tırmanış parkurlarına, Seyhan Baraj Gölü'nde "kano-kürek" ve "off-shore" yarışı parkurlarına sahiptir. Kuş gözlemcileri için Akyatan ve Ağyatan Kuş Cennetleri, Tuzla ve Yumurtalık Lagünleri'nde nesli tükenmekte olan endemik bitkileri, su kuşlarını ve deniz kaplumbağalarını gözlemek mümkündür. Kent merkezine çok yakın olan Kabasakal'da "yamaç paraşütçülüğü" yapılabilir. Adana Kebabını, kuru patlıcan dolmasını, mercimek köftesi, sarmısaklı köftesi, setikli sıklamay, şalgam suyunu, bici biciyi, halka tatlıyı, aşlamayı, hambelesi, dardağanı, alıcı, içdeyi, Napolyon kirazı, cennet meyvesini tatmak; Karataş'ın ve Yumurtalık'ın doğal dalyan balığının; Tekir, Bürücek, Belededik, Kamışlı, Fındıklı, Ecemiş, Kızıldağ, Horzum, Annaşa gibi Toroslardaki yaylaların yöresel ürünlerinin tadına varmak ise başka hiçbir yerde tadılamayacak lezzetlerdendir.

Seyhan

İsmi kentin içinden akıp giden Seyhan nehrinden alan Seyhan ilçesi, Adana'nın ilk yerleşim alanı olmakla beraber halen şehrin yönetim, iş ve kültür merkezidir. Tarihi Tepebağ Mahallesi ve Büyük Saat, Ulu Camii, Ramazanoğlu Konağı ve Sabancı Merkez Camii gibi önemli yapıları bünyesinde barındırmaktadır. Adana Kültür ve Sanat Merkezi ve Sabancı Kültür Merkezi, Seyhan Kültür Merkezi, Adana Arkeoloji Müzesi, Adana Atatürk Müzesi, Kültür ve Sanat Müzesi ile Büyükşehir Belediyesi Tiyatro Salonu gibi sanatsal etkinlik mekânları yine aynı ilçede bulunmaktadır.

Eski Vilayet, bugünkü Seyhan Kaymakamlık binası, 1901 yılında inşa edilmiştir.

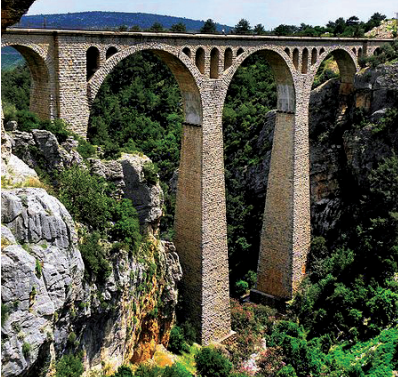
Adana Büyükşehir Belediyesi tarafından restore edilen "Dişçi Ethem Konağı"

Yöre halkı tarafından "Bebekli Kilise" olarak bilinen Adana Saint Paul Katolik kilisesi

Ramazanoğulları Beyliği'nin 16.yy başyapıtı olan "Ulu Camii ve külliyesi" şehrin en önemli tarihi yapılarından birisidir.

Ayaklarının yüksekliği 108 metre, uzunluğu 210 metre civarında olan Alman Köprüsü. İmparator Kaizer tarafından "Bağdat Demiryolu 7-B Projesi" kapsamında 1903-1905 yılları arasında yaptırılmıştır.

Yerköprü şelalesi, Karaisalı

Batı Kilisesi, Akören, M.Ö.6. yy

Doğal ve Kültürel Miras

Alman (Varda) Köprüsü

Karaisalı, Hacıkir köyündeki Alman(Varda) Köprüsü'nün yapımına 1903 yılında başlanmış ve 1905 yılında bitirilmiştir. Köprü, Birinci Dünya Savaşı'nın simgelerindendir.

Karaisalı-Kapıkaya ve Eynel Kanyonları, Yerköprü Şelalesi

Seyhan Havzası'nın kuzeyinde, şehir merkezinin dışında bulunan küçük bir ilçedir. İlçenin büyük çoğunluğu kırsal alanda olup kuzeydeki yüksek yaylalarda yazlıklara ev sahipliği yapar.

Karataş-Magarsus

Tarihi çok eskilere dayanan Karataş M.Ö. 1900 yıllarında askeri ve ticari önemi olan yollar üzerinde kurulmuş bir liman şehridir ve antik dönemlerdeki ismi Magarsus'tur. Magarsus kentin yaklaşık beş kilometre batısında, fenerin bulunduğu sırt üzerinde kurulmuştur. Bugün Karataşlıların dört direkli dedikleri taş yığınlarından ibaret, sur izlerinin içinde bir vakitler Magarsos'un muhteşem kalesi ile denize karşı açık hava tiyatrosu ve Athene tapınağı yükseliyordu.

Aladağ-Akören Kiliseler Vadisi

Akören, bir kaya sırtı üzerine kurulmuştur. Yazıtlardan, M.S. VI. yüzyılda inşa edildiği anlaşılan, günümüze kadar büyük bölümü korunmuş hâlde iki kilise yer almaktadır. Kiliselerin etrafında evlerin temel kalıntıları ve sarnıçlar vardır. Kiliselerden

Çakıt Vadisinde kano gezintisi (Şekerpınarı)

birinin yazıtından, bir Roma Tapınağı'nın üzerine inşa edildiği anlaşılmaktadır. Ayrıca tipik Roma mezarları ve seramik parçaları Roma dönemini temsil etmektedir.

Anavarza Tarihi Antik Kenti

Kuzeyden güneye yaklaşık 3 kilometrelik, doğudan batıya yaklaşık 2 kilometrelik bir alanı kapsayan Anavarza Kalesi ve Kentinin, Milattan önce 9. yüzyılda Kilikya'yı ele geçiren Asurlular tarafından kurulduğu ya da eski bir yerleşimin üzerine inşa edildiği tahmin edilmektedir. Anavarza antik kentine M.Ö. 19 yılında kenti ziyaret eden Roma imparatoru Augustus tarafından "Kaisareia" adının verildiği bilinmektedir.

Pozantı-Belemedik ve Çakıt Vadisi

Pozantı-Belemedik, Çukurova Bölgesi'ni ve Akdeniz kıyılarını İç Anadolu'ya bağlayan en kolay ulaşım yolu üzerinde bulunmaktadır. Aynı zamanda Pozantı'dan geçerek bir taraftan İç Anadolu'nun (Kapadokya, Ihlara Vadisi, Konya, Ankara, Kayseri) diğer taraftan Akdeniz Bölgesi'nin (Adana, Mersin, Osmaniye, Gaziantep, Kahramanmaraş, Hatay) ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin (Şanlıurfa, Diyarbakır, Mardin) ulaşımını sağlamaktadır. Bölgede bulunan Aladağlar Milli Parkı ve Demirkazık zirvesi, Çiftehan kaplıcaları, Ulukışla Karagöl ile Bolkar dağları özellikle yazın turizmin yoğunlaştığı alanlardır. Bu alanlara giden insanlar Pozantı'da konaklayabilmekte ya da günübirlik gidip gelebilmektedir.

Tufanbeyli, Şar Komana Antik Kenti

Şar Köyü'nde Roma, Bizans ve Hitit dönemlerine ait kalıntılar bulunmaktadır. Bunlardan ayakta olanlardan bazıları Ala Kapı, Kırık Kilise ve Antik Tiyatro'dur. Tufanbeyli, Kilikya Krallığı'nın önemli merkezlerinden biriydi.

Yumurtalık(Ayas Kalesi)

2500 yıllık tarihi şehrin diğer isimleri arasında "Aiegea veya Hiegea, Aegea" sayılabilir. "Hiegea" yani günümüzdeki adıyla "Hijyen", mitolojide Hipokrat'ın annesi olarak bilinir. Onun da babasının yani Hipokrat'ın dedesinin sağlık tanrısı "Aeskulap" olduğuna inanılır. Hipokrat'ın kurmayı planladığı tıp okullarından birini burada açmaya karar verdiğine, bir zencinin kolunu bir beyaza takmak suretiyle dünyanın ilk organ naklinin de burada yapıldığına inanılmaktadır.

Kozan(Sis) ve Karasis Kaleleri

Kozan kalesinin Andıl, Anavarza ve Tumlukaleleri ile görüş mesafesi vardır. Tarihte "Sis" Kalesi olarak anılan kale, Asurlular tarafından yapılmış; Sis kenti el değiştirdikçe onarım görmüştür. Karasis Kalesi ise; tepenin üzerinde M.Ö. 333 yılında Büyük İskender tarafından yaptırılmıştır.

Ayas kalesi, Kızkalesi'ne benzer poligon şeklinde inşa edilmiştir.

Kozan Kalesi, Asurlular tarafından yaptırılmıştır.

Karasis Kalesi, M.Ö.333 yılında Büyük İskender tarafından yaptırılmıştır.

3756 metre yükseklikteki Demirkazık, Aladağların en yüksek tepesidir.

Kapuzbaşı Şelalesi'nin en önemli özelliği; kaynağından çıktığı şekilde aşağıya dökülmesidir.

Demirkazık Gölleri'nden 3050 metre rakımda yer alan Tepe göl

Doğal Parklar **Aladağlar Milli Parkı**

Toros sıradağlarının en yüksek zirvelerine sahip olan Aladağlar jeolojik olarak da Türkiye'nin en ilginç yerlerinden biridir. Buzul Gölleri ve Kapuzbaşı Şelaleleri görülmeye değer yerlerdir. Milli parkın düşlük rakımlı kesimlerinde kızılçam, karaçam ve göknar toplulukları bulunmaktadır. Ağaç sınırının üzerinde ise kayalar arasında yetişen otsu bitkilerin çoğu gösterişli çiçeklere sahiptir. Milli parkta yaban keçisi, yaban domuzu, kurt, çakal sansar gibi memeliler, yırtıcı ve ötücü kuşlar yaşamaktadır. Aladağlar Türkiye içinden ve dışından, dağcılardan en çok rağbet ettikleri tırmanma parkurlarına sahiptir. 3756 metre yükseklikte Demirkazık zirvesinde güneşin doğuşunu seyretme imkânı bulunmaktadır.

Kapuzbaşı Şelaleleri

Kapuzbaşı şelaleleri irtifa akışı itibarıyla Uganda'da bulunan Victoria çağlayanı (100 m) ve ABD'de bulunan Niagara (55 m) hariç, Finlandiya'da bulunan İmatra'dan (25 m) ve dünyadaki birçok şeleden daha büyüktür. Şelalelerin aktığı yerin rakımı 700 m'dir. Aladağlar'ın zirvelerinde bulunan kar ve buzul suları ile beslenmektedir.

Buzul Gölleri, "Trekking" Parkurları

Bolkar gölleri, Çiftahan-Darboğaz Gölleri, Aladağ-Yedi Göller, Demirkazık Gölleri Türkiye içinden ve dışından,

Aladağlar Büyük Göl

dağcılarının en çok rağbet ettikleri yürüyüş ve tırmanma parkurlarına sahiptir. Emli Vadisi'nden başlayıp, Sokullupınar mevki ve Yedi Göller'i kapsayan doğa yürüyüşü için çok uygun "trekking" parkuru vardır.

Akyatan Lagünü, Tuzla, Ağyatan ve Yumurtalık Lagünleri

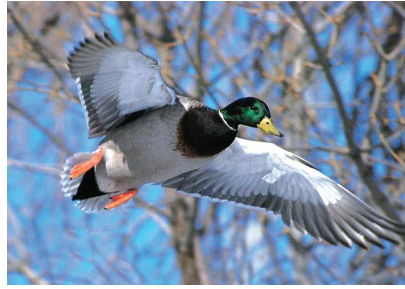
Başta Ramsar'da imzalanan sözleşmeyle koruma altına alınmış Akyatan Lagünü ve Yumurtalık lagünleri olmak üzere Tuzla, Ağyatan lagünlerinden oluşan Çukurova Deltası, su kuşları açısından büyük önem taşımaktadır. Burası göçmen kuşların Türkiye'deki dinlenme ve beslenme istasyonlarından biridir ve uluslararası önem taşımaktadır. Ördek, sakarmekke, çamurcun, küçük kumkuşu, kızılkuşuk, gümüş martı, karakarnlı, kılıçgaga, büyük akbalıkçıl ve kızılbaşak gibi türlerin barındığı deltada en fazla koloniyi flamingolar oluşturmaktadır. Yaklaşık 10 bin yıl önce olduğu sanılan Akyatan Gölü'ndeki flamingo sayısının yapılan son incelemelerde altı binin üzerinde olduğu ortaya çıkmıştır. "Çevre ve Orman Bakanlığı adına yürütülen 'Akyatan-Tuzla Lagünleri Yönetim Planlaması Projesi' kapsamında yapılan kuş araştırması çalışmaları sırasında, çamur düzlüklerinde beslenen ve sayıları 30 bine yakın kıyı kuşu sayılmıştır. Ayrıca, lagünde, 163 yuvadan oluşan flamingoların yuvalama alanı olduğu belirlenmiştir.

Bolkarlar (4 ilin kesiştiği yer)

Bolkar Dağları'nın dorukları batıdan doğuya doğru Aydos Tepesi (3430 m), Eğerkaya Tepesi (3347 m) ve Medetsiz Tepesi (3524 m) olarak sıralanır. Çiftahan'dan Maden Köyü'ne geçerek Medetsiz tepesine kadar uzanan "trekking parkuru" doğa yürüyüşçüleri için idealdir.

Karataş-Tuzla lagünü

Akyatan-Tuzla lagünlerinde, göçmen kuşlardan olan yaban ördekleri, en fazla su kuşu kolonilerini oluşturmaktadır.

Maden Köyü Şelalesi

